ACORDURILE ANTICONCURENȚIALE ÎN LEGISLAȚIA REPUBLICII MOLDOVA

Cornelia FURCULIȚĂ, Facultatea de Drept

The present article performs an analysis of the first type of antitrust agreements provided by the Law on competition of Republic of Moldova. It does not aim to cover all types of agreements, as each of them needs an in depth research. It describes one of the most dangerous antiturst practices, affecting the market by fixing in a direct or indirect way the price or other trading conditions. It comprises both theoretical issues regarding the wording of the law, and as well practical aspects based on European Court of Justice and national case-law. For a complete research of the subject, the article also provides with comparative aspects, the law and practice of other states serving sometimes as a source of inspiration for improving our system, thus helping making de lege ferenda proposals.

Keywords: *antitrust agreements, undertakings, price fixing, relevant market, state intervention, trading conditions, case-law.*

Legiuitorul moldav, după exemplul celui european, enumeră care sunt tipurile de acorduri anticoncurențiale în art.5 alin. (3) al Legii concurenței nr. 183 din 11.07.2012 (în continuare – Legea) [1].

Din utilizarea sintagmei „în special" conținută în formularea acestui articol, deducem că enumerarea dată nu este una limitativă și exhaustivă. Deși Legea este inspirată din art.101 al Tratatului privind Funcționarea Uniunii Europene (în continuare – TFUE) [2], totuși art. 5 al Legii, spre deosebire de cel conținut de tratat, enumeră alte două categorii care nu se regăsesc în legislația UE. În legislația germană, de exemplu, o enumerare a tipurilor de acorduri lipsește [7, p.227], lăsând această apreciere la latitudinea instanțelor, deși dreptul european oricum rămâne direct aplicabil pentru comerțul interstatal. În continuare, vom analiza primul din cele șapte tipuri de acorduri anticoncurențiale expuse în Lege, care se realizează prin stabilirea directă sau indirectă a prețurilor de cumpărare-vânzare sau a oricăror alte condiții de tranzacționare.

Este lesne de înțeles de ce legiuitorul menționează anume acest tip ca fiind primul în listă, întrucât prețul este un element constitutiv al pieței. De asemenea, afectarea mediului concurențial depinde într-o mare măsură de percepția consumatorului, prețul fiind una din

trăsăturile de bază care determină consumatorul la alegerea cumpărării unui produs sau altul. Preţurile se formează, de obicei, în mod liber, însă există anumite situaţii specifice care figurează în calitate de excepţie. Aceste situaţii sunt reglementate de către Lege în art.3, alin.(4), care stabileşte că preţurile la produse se determină de către Guvern prin intermediul măsurilor temporare pentru sectoarele economice în care concurenţa este restrânsă sau nu există, precum şi în împrejurări excepţionale (cum ar fi: situaţiile de criză, dezechilibrul major dintre cerere şi ofertă). Aceste măsuri sunt adoptate prin Hotărâre de Guvern pe o perioadă de 6 luni, care poate fi prelungită succesiv pentru perioade de cel mult 3 luni, atâta timp cât persistă împrejurările care au justificat Hotărârea Guvernului.

Conform aceluiaşi articol, alin.(5), intervenţia Guvernului se face cu notificarea Consiliului Concurenţei, în scopul analizei efectelor măsurii adoptate asupra concurenţei. Fixarea preţurilor nu poate avea efecte benefice nici măcar atunci când se stabilesc diferenţe mici ale preţurilor faţă de cele care ar rezulta din concurenţa normală, pentru că odată cu intervenţia unei forţe exterioare, regula cererii şi ofertei devine inoperantă, respectiv se afectează mecanismul general al formării pieţei [6, p.108]. Fixarea preţurilor poate avea loc prin diverse mijloace, astfel întreprinderile pot direct stabili un preţ, sau influenţându-l prin fixarea unor rabaturi, reduceri etc. Drept acorduri anticoncurenţiale au fost considerate cele privind schimbul de informaţii asupra preţurilor, impunerea unor preţuri paralele pentru o perioadă de timp mai îndelungată, înţelegerile verticale privind fixarea preţurilor şi clauze referitoare la preţuri minime impuse [4, p.136].

În jurisprudenţa naţională, un caz analizat, conform vechii legi, a fost cauza *Petroliştilor*, agenţii economici implicaţi au informat cu 3 zile înainte Agenţia Naţională pentru Reglementare în Energetică despre intenţia de a pune în aplicare preţuri noi şi i-au prezentat calculele necesare, ulterior stabilind toţi preţuri identice.

Deşi Consiliul Concurenţei a sancţionat această practică, Curtea Supremă de Justiţie a considerat că aceste acţiuni poartă doar un caracter ocazional, şi nu unul coordonat [9, p.52]. Într-o altă cauză, cu implicarea „Air Moldova" şi „Holiday Service" SRL, s-a constatat că „impactul negativ direct al acordului constă în fixarea unui preţ la procurarea biletului avia, care fiind parte componentă a pachetului turistic influenţează direct preţul ultimului" şi constituie un acord

anticoncurențial [10, p. 4]. Cu siguranță, nu orice creștere a prețurilor este sancționabilă ca fiind acord anticoncurențial, ci doar atunci când se constată că această creștere se datorează unei înțelegeri prealabile între întreprinderi. De asemenea, se recunoaște în calitate de acord anticoncurențial relația dintre furnizor și distribuitor, prin care primul impune un preț maxim celui din urmă. Totuși trebuie de specificat că în cazul în care maximul stabilit are un caracter recomandabil, aceasta nu va constitui o încălcare a legislației concurențiale și nu va fi interzisă o astfel de clauză [3, p.112].

Formularea pe care o regăsim în Lege este identică celei utilizate de către TFUE. Considerăm această preluare benefică. În scopul analizei comparative, putem utiliza legislația României, care conține o reglementare similară, dar utilizând unii termeni ambigui, precum cel de ,,tarif", adițional noțiunii de ,,preț", care de altfel este și el un tarif, sau face referire doar la practicile concertate, fără enumerarea celor-lalte tipuri de acorduri, precum sunt acordurile sau deciziile asociațiilor de întreprinderi, ceea ce poate crea confuzii și necesită a fi modificat pentru eliminarea ambiguităților [5, p.95]. De aceea este bine-venită preluarea după textul european a acestui tip de acord anticoncurențial. Deși apreciem pozitiv această formulare, considerăm că pot fi aduse unele îmbunătățiri. Astfel, putem utiliza modelul legislației germane, unde găsim o excepție de la această regulă, specifică doar unui anumit sector al pieței.

Astfel, în scopul protecției dreptului la libera exprimare, întreprinderilor care produc ziare și reviste li se permite să încheie, în scris, cu distribuitorii care urmează să le revândă consumatorilor finali, acorduri verticale de fixare a prețurilor de revânzare [8, p. 61].

În cea de-a doua ipoteză care o putem regăsi în acest exemplu, legiuitorul se referă la stabilirea oricăror altor condiții de tranzacționare, în afara prețului. Legiuitorul nostru nu stabilește cum are loc această fixare, astfel putem deduce că o asemenea fixare este prohibită, indiferent de faptul dacă condițiile stabilite sunt avantajoase sau nu, echitabile sau inechitabile, concluzionând că orice intervenție, prin fixare de comun acord a unor condiții de tranzacționare este sancționabilă, atunci când se ignoră legile pieței care se formează în urma interacționării cererii și ofertei [5, p.99]. Tratarea inechitabilă este conținută într-un alt exemplu al aceluiași articol în calitate de

exemplu distinct. O situație, în care această ipoteză a avut loc în practică, s-a regăsit în cazuri judecate de Curtea Europeană de Justiție.

Astfel în cauza *zinc Producer Group*, pe lângă fixarea prețurilor, membrii acordului au stabilit că ori de câte ori prețul la zinc la Bursa Metalelor de la Londra ar fi scăzut sub nivelul celui stabilit de ei, aceştia urmau să efectueze cumpărări de susținere şi au stabilit o convenție de limitare a ofertei proprii de zinc, pentru a împiedica scăderea prețului la producător [12]. În practica Republicii Moldova, în cauza *Asigurătorilor* prin stabilirea comisionului aplicat brokerilor de asigurare, indirect s-a stabilit şi prețul serviciilor de intermediere, practică sancționată de către Consiliul Concurenței [11].

În urma celor expuse, putem concluziona că un acord anticoncurențial, care constă în fixarea prețurilor şi a altor condiții de tranzacționare, are specificul său şi necesită o abordare particulară, la fel ca şi celelalte tipuri, fiecare având trăsăturile sale distinctive. Pentru o combatere eficientă a acestei practici anticoncurențiale, este necesară implementarea corectă a normelor existente în practica Consiliului Concurenței şi studierea practicii comunitare europene care a stat la baza legsilației naționale.

Referințe:

1. Legea concurenței nr. 183 din 11.07.2012. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 193-197/667 din 14.09.2012.
2. Tratatul privind Funcționarea Uniunii Europene (2012/C 326/01). În: *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 326* din 26.10.2012.
3. GHEORGHIU, G., NIȚĂ, M. Dreptul Concurenței Interne şi Europene. București: Universul Juridic, 2011, p. 312.
4. IANCU, V. Dreptul Concurenței Comerciale. Craiova: Sitech, 2012, p.230.
5. MIHAI, E. Concurența Economică. Libertate şi Constrângere Juridică. București: Lumina Lex, 2004, p. 320.
6. MLADEN, C. Dreptul Concurenței. Craiova: Sitech, 2008, p.180.
7. LETTL, T. *Kartellrecht. 3. Auflage.* München: Verlag C.H. Beck, 2013, p. 458.
8. VON WALLENBERG, G., *Kartellrecht. 3. Auflage*. Carl Heymanns Verlag, 2007, p. 252.
9. BOLOGAN, D. Înțelegerile de tip cartel în Republica Moldova – aspecte teoretico- practice. În: *Revista Română de Concurență*, 2015, nr. 1-2, p.46-54; Consiliul Concurenței, România, ISSN 2343 - 9785, [Accesat 15.04.2016] Disponibil pe internet: http://www.Consiliul concurentei .ro/ uploads/docs/items/id10841/revistaccr2015.pdf.
10. Rezumat asupra investigării cazului inițiat prin Dispoziția Consiliul Administrativ al Agenției Naționale pentru Protecția Concurenței nr.AA-

28 din 13 mai 2011, modificată prin Hotărîrea Consiliului Administrativ al Agenţiei Naţionale pentru Protecţia Concurenţei nr. AA-12 din 01.03.2012 şi prin Decizia Plenului Consiliului Concurenţei nr.1 din 30 august 2013. [Accesat 10.04.2016] Disponibil pe internet: http:// competition.md/public/files/rezumat-turism-plasare-pe-site342ae.pdf.
11. Cauza *Asigurătorilor*, Decizia Plenului Consiliului Concurenţei nr. DA-78 din 28.12.2015, Capitolul II, [Accesat 10.04.2016] Disponibil pe internet: http://www.competition.md/public/files/DA-78c4cd6.pdf.
12. Cauza *OJ L 220/7 Zinc Producer Group* (1985), [Accesat 25.04.2016] Disponibil pe internet: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT /PDF/?uri=CELEX:31984D0405&from=EN.